

SUMARNI INVENTAR

HR-DAZD-201

MJESNI NARODNI ODBOR SAVAR

(1945.)1949.-1952.

Izradila: Barbara Crnković, arhivist

NOVALJA, 2015.

SADRŽAJ

OPIS FONDA

1. Identifikacija
2. Kontekst
3. Sadržaj i ustroj
4. Uvjeti dostupnosti i korištenja
5. Dopunski izvori
6. Kontrola opisa
7. Područje napomena
8. Sumarni inventarni popis arhivskog gradiva

UVOD

Nakon 2. svjetskog rata u svibnju 1945. godine na teritoriju Hrvatske uspostavljaju se nove upravno-teritorijalne jedinice i nova tijela vlasti. Najviša tijela državne vlasti na svim razinama od mjesta do oblasti postaju narodni odbori, a nazivi mjesni, općinski, rajonski, gradski, kotarski, okružni i oblasni narodno-oslobodilački odbor mijenjaju se temeljem Zakona o promjeni naziva narodno-oslobodilačkih odbora u mjesni, općinski, rajonski, gradski, kotarski, okružni i oblasni narodni odbor¹. Tim zakonom započeo je razvoj lokalne samouprave u Hrvatskoj. Opći zakon o narodnim odborima (SL FNRJ 43/1946.) i Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske (NN NRH60/1947.) donose razvoj narodnih odbora koji su se osnivali na različitim teritorijalno-administrativnim razinama pa su se prema tome i razlikovali (kotarski, gradski, općinski).

Sumarni inventar donosi fond Mjesnog narodnog odbora Savar čije je gradivo nastalo u razdoblju od (1945.)1949.-1952.

---

¹ NN NRH 3/1945.

1. IDENTIFIKACIJA

- 1.1. Signatura: HR- DAZD -201
- 1.2. Klasifikacijska oznaka: A.5.7.
- 1.3. Naslov: Mjesni narodni odbor Savar
- 1.4. Vrijeme nastanka gradiva: (1945.)1949.-1952.
- 1.5. Razina opisa: Fond
- 1.6. Količina: 7 knjiga; 1 kutija; 0,10 d/m

2. KONTEKST

- 2.1. Naziv stvaratelja: Mjesni narodni odbor Savar
- 2.2. Sjedište stvaratelja: Savar na Dugom otoku
- 2.3. Pravni položaj: tijelo lokalne uprave
- 2.4. Upravna povijest (vrijeme i mjesto djelovanja):

Na temelju Zakona o promjeni naziva Narodno-oslobodilačkih odbora iz 1945. nastao je Mjesni narodni odbor Savar kao pravni sljednik Mjesnog narodno-oslobodilačkog odbora Savar i Općinskog narodno-oslobodilačkog odbora Savar.

Ustav FNRJ kao najnižu upravno-teritorijalnu jedinicu u strukturi državne vlasti navodi mjesto(selo, manji grad). Na temelju Općeg zakona o narodnim odborima (NN NRH 43/1946.) navodi se da su narodni odbori „organi državne vlasti preko kojih narod vrši svoju vlast u administrativno-teritorijalnim jedinicama“². Osnivaju se na području administrativno-teritorijalnih jedinica: mjesta(sela i manjih gradova), gradova, kotara, okruga odnosno oblasti. U selima i manjim gradovima osnivaju se mjesni narodni odbori.

Godine 1947. donesen je Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske (NN NRH 60/1947.) u kojem su navedeni svi mjesni narodni odbori. Mjesni narodni odbor Savar je prema tom zakonu bio u sastavu Kotara Zadar.

Godine 1950. izašao je Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske (NN NRH 27/1950.) kojim su utvrđene brojne teritorijalne promjene na razini mjesnih narodnih odbora. Uz Kotar Zadar formiran je još i Kotar Zadar-otoci sa sjedištem u Zadru. Prema toj podjeli MNO Savar pripao je Kotaru Zadar-otoci, Oblast Dalmacija.

Zakonu je priloženo Uputstvo o pripajanju područja ukinutih mjesnih narodnih odbora drugim administrativno-teritorijalnim jedinicama .

Sljedeća se promjena dogodila 1952. godine novim Zakonom o provođenju reorganizacije narodnih odbora³ u kojem je istaknuta podjela NR Hrvatske na kotare,

---

² NN NRH 43/1946.

³ NN NRH 16/1952.

gradske općine i općine. Tim zakonom u Hrvatskoj je formirano 89 kotara i 737 općina. Općina je bila osnovna političko-teritorijalna cjelina, a kotar je obuhvaćao skupinu općina udruženih najčešće na regionalnoj osnovi. Konstituiranjem narodnih odbora općine kao najnižeg organa vlasti prestaju s radom mjesni narodni odbori i njegovi organi.⁴

Mjesni narodni odbor Savar prestaje s djelovanjem, a njegovo područje pripada pod nadležnost novoosnovanog Narodnog odbora općine Sali.

2.5. Nadležnost, funkcije i područje djelovanja

Općim zakonom o narodnim odborima iz 1946. godine (NN NRH 43/1946.) regulirana su sva pitanja djelovanja narodnih odbora. Iz njega proizlaze temeljna načela, nadležnosti i zadatci mjesnih narodnih odbora. Prema tom zakonu posebna nadležnost mjesnog narodnog odbora bila je u ostvarivanju privrednog plana, materijalno-kulturnom podizanju mjesta, komunalnim zadacima, unapređenju obrta i mjesne industrije, kao i posredstvo u pravilnoj razmjeni dobara između sela i grada. U tom cilju mjesni narodni odbori obavljaju ove poslove:

a) u području plana

- donošenje i ostvarivanje mjesnog privrednog plana;
- prikupljanje statističkih podataka;
- razmatranje planova onih ustanova i poduzeća na svom području koja stoje pod rukovodstvom viših organa državne vlasti;

b) u području poljoprivrede

- upravljanje seoskim (mjesnim) pašnjacima, livadama, mjesnim rasadnicima, stanicama poljoprivrednih oruđa, mjesnom veterinarskom ambulantom;
- staranje o unapređenju voćarstva i vinogradarstva, o šumama mjesnog značaja;
- sudjelovanje u provedbi agrarne reforme i kolonizacije;

c) u području komunalnog života

- upravljanje mjesnim izvorima, bunarima, vodovodom i kanalizacijom i nadzor nad njima;
- staranje o javnoj rasvjeti, upotrebi električne energije za potrebe mjesnog stanovništva;
- osnivanje i rukovođenje mjesnim ustanovama kao što su obrtne radionice, briačnice, pekare, gostionice, hoteli te nadzor nad takvim privatnim radnjama;
- upravljanje mjesnim državnim stambenim zgradama;

---

⁴ NN NRH 16/1952.

- upravljanje radovima na izgradnji mjesta i mjesnih puteva;
- obavljanje svih komunalnih poslova koji nisu dani u nadležnost drugim organima;

d) u području trgovine i obrta

- upravljanje državnim mlinovima mjesnog značenja i nadzor nad njima;
- nadzor nad zadružnim i privatnim obrtnim radionicama i trgovačkim poduzećima;
- određivanje norme za raspodjelu racioniranih namirnica u mjestu na temelju općedržavnih normi racioniranja;
- evidencija o kretanju cijena, kontrola zalihe robe kod zadruga, trgovaca i sl. ;
- upravljanje mjesnim sajmištem;

e) u oblasti financija

- donošenje mjesnog budžeta
- ubiranje i određivanje mjesnih javnih davanja
- ubiranje neposrednih i posrednih poreza u mjestu, kontrola izvršavanja obveza pojedinaca, zadruga i poduzeća prema državi;
- zaključivanje zajmova uz odobrenje vlade narodne republike;

f) u području radnih odnosa

- organizacija i raspoređivanje ljudske radne snage za javne radove
- kontrola izvršavanja propisa o uporabi radne snage, o radnom vremenu, dohotcima, nadnicama i socijalnom osiguranju radnika;

g) u području narodnog prosvjećivanja

- osnivanje i vođenje analfabetskih tečajeva;
- briga za kulturni napredak mjesta osnivanjem kulturnih domova, kinematografa, čitaonica i sl.;
- materijalno uzdržavanje osnovnih i mjesnih škola, nadzor nad upisivanjem i pohađanjem djece osnovnih škola;

h) u području socijalnog staranja i narodnog zdravlja

- briga o djeci bez roditelja, pomaganje obiteljima poginulih boraca;

- osnivanje pučkih kuhinja i domova, skloništa za siromašne, dječjih vrtića i jaslica;

- osnivanje ambulanti, zdravstvenih stanica i drugih mjesnih zdravstvenih ustanova te nadzor nad privatnim liječnicima i ljekarnama;

- upravljanje grobljima;

- i) u ostalim područjima

- vođenje matičnih knjiga, sklapanje brakova;

- vođenje administrativnog i administrativno-kaznenog postupka u okviru svoje nadležnosti;

- evidencija stanovnika mjesta;

- prijenos pošte gdje nema poštanskih ustanova;

- nadzor nad svim društvenim organizacijama mjesnog značaja;

- sudjelovanje u provedbi izbora za sve organe državne vlasti, vođenje biračkih popisa.

Statutom svakog mjesnog narodnog odbora utvrđuje se njegova nadležnost u lokalnom djelokrugu.

2.6. Administrativni ustroj

Brojevni sastav narodnih odbora određivao se na temelju norme koja se određuje republičkim zakonom uzimajući u obzir broj stanovništva, opseg i složenost privrednih, kulturnih i drugih lokalnih odnosa. Prema Općem zakonu o narodnim odborima iz 1946. godine u mjesni narodni odbor bira se od 7 do 35 odbornika, a prema zakonu iz 1949. godine od 11 do 45 odbornika. Njihov je mandat bio opoziv, a uživali su imunitetna prava na području svog odbora.

U selima i manjim gradovima (varošicama, trgovištima) sazivali su se mjesni zborovi birača u svrhu razmatranja pitanja koja se odnose na život sela odnosno mjesta i rad mjesnog narodnog odbora. Zborove birača sazivali su mjesni narodni odbori prema potrebi, a najmanje jednom u dva mjeseca. Zborom je upravljalo predsjedništvo koje je birao zbor birača. Mjesni narodni odbor bio je dužan na svojoj sjednici raspravljati o zaključcima zbora birača. U slučaju da mjesni narodni odbor smatra da se zaključci zbora birača odnose na više organe ili da su nezakoniti ili nepravilni, upućuje ih višem narodnom odboru.

Tijela državne vlasti u manjim mjestima su mjesni narodni odbori, a izvršni i upravni organi narodnih odbora koji ostvaruju zadatke i poslove iz nadležnosti narodnih odbora bili su izvršni odbori. Izvršni odbor su činili predsjednik,

potpredsjednik, tajnik i drugi članovi. Oni su izvršavali sve odluke, uputstva, naredbe i rješenja viših struktura državne uprave.

U mjesnim narodnim odborima koji nemaju svoj izvršni odbor o svim poslovima iz svoje nadležnosti odluke donosi narodni odbor kao cjelina. Cjelokupnom administracijom narodnih odbora upravljali su predsjednik i tajnik. U mjesnim izvršnim odborima manjih kotara nema odsjeka. U tim odborima predsjednik i tajnik rukovode neposredno pojedinim granama državne uprave.

2.7. Odnosi i veze

Za vrijeme svog postojanja MNO Savar nalazio se do 1950. u sastavu Narodnog odbora kotara Zadar koji je potvrđivao njegov status, davao uputstva i smjernice pri ostvarivanju zadataka, pružao im organizacijsku i drugu stručnu pomoć i vršio nadzor nad zakonitošću njihova rada. Od 1950. do 1952. MNO Savar nalazio se u sastavu Narodnog odbora kotara Zadar-otoci. Nakon ukidanja područje ulazi u sastav novoosnovanog Narodnog odbora općine Sali.

2.8. Povijest arhivskog fonda

Gradivo fonda preuzeto je u DAZD od SO Biograd na Moru. Prilikom preuzimanja gradiva sastavljen je primopredajni Zapisnik br. 181/1-67 od 02. kolovoza 1967. Fond je upisan u Knjigu primljenog arhivskog gradiva pod rednim brojem 94.

2.9. Način preuzimanja

Gradivo fonda preuzeto je u DAZD po službenoj dužnosti.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Djelokrug i sadržaj

Gradivo se sastoji od predmetnih spisa i nekoliko knjiga tj. osnovnih i pomoćnih evidencija, urudžbenih zapisnika. Najveći dio gradiva odnosi se na opće spise. U fondu su zastupljeni dopisi, razne molbe, potvrde, žalbe, izvješća o radu, spisi općih poslova i uredskog poslovanja, spisi vezani za privredu, financije, sudsku praksu, poljoprivredu i šumarstvo, trgovinu i opskrbu, odobrenja, odluke npr. rješenja o zabrani izvoza, požurnice za naplatu poreza itd.

3.2. Plan sređivanja

Prilikom obrade fonda izrađen je plan sređivanja sukladno principu provenijencije, prema kojem je rekonstruiran prvobitni poredak gradiva. Najprije su identificirane knjige. Utvrdilo se postojanje Urudžbenih zapisnika općih spisa tajništva od 1949. do 1952. godine. Urudžbeni zapisnik općih spisa tajništva za 1951. godinu sastoji se od četiri knjige. Sve četiri knjige urudžbenih zapisnika pripadaju

istom numerološkom slijedu. U sklopu Urudžbenog zapisnika općih spisa tajništva za 1951. godinu (od br.479 do br.631) nalazi se i Urudžbeni zapisnik općih spisa tajništva za 1952. godinu. Urudžbeni zapisnik općih spisa tajništva za 1950. godinu, osim zavedenih općih spisa tajništva, na zadnjim stranama sadrži popis izdanih potvrda za 1949. godinu.

Od pomoćnih knjiga evidentiran je Urudžbeni zapisnik povjerljivih spisa od 1951. do 1952. godine.

Nakon toga pristupilo se identifikaciji spisa. Na početak su stavljeni zapisnici i zaključci sa sjednica i sastanaka. Iako je Mjesni narodni odbor Savar nastao 1945. godine, spisi koji su sačuvani u fondu datiraju od 1949. do 1952. godine. Spisi koji su prethodno nastali nisu evidentirani prilikom obrade fonda.

Zatim slijede Razni spisi tajništva. Spisi su kronološki poredani. Nakon toga slijede Strogo povjerljivi i Povjerljivi spisi. Dio povjerljivih spisa složen je u skladu s Urudžbenim zapisnikom povjerljivih spisa za 1951. godinu, dok su ostali strogo povjerljivi spisi i povjerljivi spisi poredani kronološki. Spisi koji nisu numerirani složeni su po vrsti djelatnosti tj. odsjecima i povjereništva :

- Spisi Povjereništva za trgovinu i opskrbu
- Spisi Povjereništva za državne nabavke
- Spisi Povjereništva za poljoprivredu i šumarstvo
- Spisi Povjereništva za ribarstvo
- Spisi Financijskog odjela/povjereništva
- Spisi Povjereništva rada; Uprave za radnu snagu
- Spisi Povjereništva za socijalno staranje i narodno zdravlje
- Spisi Povjereništva komunalnih poslova
- Spisi Povjereništva unutrašnjih poslova
- Spisi Statističkog ureda

Na kraju fonda stavljena je serija Razni spisi MNO Savar. Serija uglavnom sadrži različita uputstva. Dio spisa nije datiran, a ostali spisi su složeni kronološki.

3.3. Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja

Tijekom arhivističke obrade spisa zbog male sačuvanosti gradiva postupak izlučivanja je minimalno proveden tj. izlučeni su umnoženi spisi, potvrde, nalozi za isplatu, dostavnice i sl. te Knjiga s podacima o razdiobi i preuzimanju hrane 1944.-1945.(Odjel gospodarstva, 1941.) i Knjiga budžetskih rashoda i prihoda 1948.-1952. Zapisnik o izlučenom gradivu bit će naknadno priložen inventaru.

3.4. Dopune

Daljnjeg preuzimanja gradiva neće biti.

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

4.1. Uvjeti dostupnosti

Gradivo fonda dostupno je svim građanima sukladno Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva (NN 67/99) i Pravilniku o radu čitaonice DAZD-a.

4.2. Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja

Objavljivanje ili umnožavanje dozvoljeno je u skladu s Pravilnikom o korištenju arhivskog gradiva i Pravilniku o radu čitaonice DAZD-a.

4.3. Jezik i pismo u gradivu

Gradivo je na hrvatskom jeziku i pisano je latinicom.

4.4. Tvarne značajke i tehnički uvjeti

Spisi su u zadovoljavajućem stanju i gradivo fonda je jasno čitljivo.

4.5. Obavijesna pomagala

Obavijesna pomagala za fond MNO Savar su registraturna pomagala i arhivska obavijesna pomagala. Registraturna su urudžbeni zapisnici za pojedine godine te sumarni inventar istoimenog gradiva.

4.6. Pravni položaj

Gradivo ima status javnog arhivskog gradiva.

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1. Postojanje i mjesto čuvanja izvornika

Gradivo fonda čuva se u DAZD-u pod signaturom MNO Savar HR-DAZD-201.

5.2. Postojanje i mjesto čuvanja preslika

Preslik ne postoji

5.3. Dopunski izvori

Gradivo je provenijencijom vezano za fond Narodnog odbora kotara Zadar te duge fondove narodnih odbora.

5.4. Bibliografija

1. Službeni list FNRJ br. 43 iz 1946.g.
2. Službeni list FNRJ br. 49 iz 1949.g.
3. Narodne novine RH br. 3 iz 1946.g.
4. Narodne novine RH br. 60 iz 1947.g.

5. Narodne novine RH br. 29 iz 1949.g.
6. Narodne novine RH br. 27 iz 1950.g.
7. Narodne novine RH br. 16 iz 1952.g.

6. PODRUČJE NAPOMENA

6.1. Kontrola opisa

Prilikom citiranja navodi se signatura i kratica naslova fonda HR-DAZD-201 (npr. HR-DAZD-201,MNOS, kutija 1., spis 2/50).

6.2. Izvornik nije dostupan na mikrofilmu.

6.3. Popis kratica

ONOO-Općinski narodno-oslobodilački odbor

MNOO-Mjesni narodno-oslobodilački odbor

NO-Narodni odbor

NOK-Narodni odbor Kotara

MNO-Mjesni narodni odbor

SL FNRJ-Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije

NN NRH-Narodne novine Narodne Republike Hrvatske

DAZD-Državni arhiv u Zadru

ISSAR(CPF)-Međunarodna norma arhivističkoga normiranoga zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji

ISAD(G)-Opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva

g.-godina

str.-stranica

d/m-dužnih metara

sl.-slično

br.-broj

tj.-to jest

KPH-Komunističke partije Hrvatske

7. PODRUČJE KONTROLE RADA

7.1. Napomena arhivista

Sumarni inventar izradila je Barbara Crnković.

7.2. Pravila i konvencije

Opis je izrađen po uputstvima Opće međunarodne norme za opis arhivskog gradiva ISAD (G).

7.3. Nadnevak izrade

kolovoz, 2015.

**Sumarni inventarni popis gradiva
Mjesnog narodnog odbora Savar
(1945.)1949.-1952.**

Kutija	Naziv arhivskog gradiva	Vremenski raspon	Raspon spisa
	Knjige:		
1	Urudžbeni zapisnik općih spisa tajništva MNO Savar	1949.	1-672
1	Urudžbeni zapisnik općih spisa tajništva MNO Savar ; Spisak izdanih potvrda MNO Savar	1950. 1949.	1-687 1-65
1	Urudžbeni zapisnik općih spisa MNO Savar	1951.	1-183
1	Urudžbeni zapisnik općih spisa MNO Savar	1951.	184-336
1	Urudžbeni zapisnik općih spisa tajništva MNO Savar	1951.	348-478
1	Urudžbeni zapisnik općih spisa MNO Savar ; Urudžbeni zapisnik općih spisa MNO Savar	1951. 1952.	479-631 1-146
	Pomoćne knjige:		
1	Urudžbeni zapisnik povjerljivih spisa MNO Savar	1951. 1952.	1-33 1-19
	Spisi:		
1	Zapisnik sa sastanka MNO Savar	24. ožujka 1950.	
1	Zapisnik sa sastanka MNO Savar	27. svibnja 1950.	
1	Zaključci sa sastanka MNO Savar	nedatiran spis	
1	Zaključci sa sastanka MNO Savar	nedatiran spis	
1	Opći spis tajništva MNO Savar	1949.	572/49 (1 spis)
1	Strogo povjerljivi spis MNO Savar	1949.	1 spis
1	Opći spisi tajništva MNO Savar	1950.	2/682
1	Razni spisi tajništva MNO	1950.	kronološki poredak

	Savar		
	Strogo povjerljivi spisi MNO Savar	1950.	kronološki poredak
	Povjerljivi spisi MNO Savar	1950.	kronološki poredak
	Spisi Povjereništva za trgovinu i opskrbu MNO Savar	1950.	kronološki poredak
	Spisi Povjereništva za poljoprivredu i šumarstvo MNO Savar	1950.	kronološki poredak
	Spisi Povjereništva za ribarstvo MNO Savar	1950.	kronološki poredak
	Spisi Financijskog odjela MNO Savar	1950.	kronološki poredak
	Spisi Povjereništva rada; Uprave za radnu snagu MNO Savar	1950.	kronološki poredak
	Spisi Povjereništva komunalnih poslova MNO Savar	1950.	kronološki poredak
	Spisi unutrašnjih poslova MNO Savar	1950.	kronološki poredak
	Opći spisi tajništva MNO Savar	1951.	1/631
	Razni spisi tajništva MNO Savar	1951.	kronološki poredak
	Strogo povjerljivi spisi MNO Savar	1951.	kronološki poredak
	Povjerljivi spisi MNO Savar	1951.	1/33
	Povjerljivi spisi MNO Savar	1951.	(spisi bez numeracije po Uruđ.zap.pov.spisa 1951.)
	Spisi Povjereništva za trgovinu i opskrbu MNO Savar	1951.	kronološki poredak
	Spisi Povjereništva za državne nabavke MNO Savar	1951.	kronološki poredak
	Spisi Povjereništva za poljoprivredu i šumarstvo MNO Savar	1951.	kronološki poredak
	Spisi Povjereništva za ribarstvo MNO Savar	1951.	kronološki poredak
	Spisi Povjereništva za financije MNO Savar	1951.	kronološki poredak
	Spisi Povjereništva za	1951.	kronološki poredak

	socijalno staranje i narodno zdravlje MNO Savar		
	Spisi Povjereništva komunalnih poslova MNO Savar	1951.	kronološki poredak
	Spisi Povjereništva unutrašnjih poslova MNO Savar	1951.	kronološki poredak
	Opći spisi tajništva MNO Savar	1952.	6/134
	Razni spisi tajništva MNO Savar	1952.	kronološki poredak
	Statistički podaci MNO Savar	1950.	kronološki poredak
	Razni spisi MNO Savar	1950.-1951.	Kronološki poredak